

Sektionen för hälso- och sjukvård
Agneta Andersson

Socialdepartementet
10333 STOCKHOLM

Stärkt samarbete mot sjukdomar som kan förebyggas genom vaccination - COM (2018) 244 final

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har fått möjlighet att lämna synpunkter på EU-kommissionens förslag till Rådets rekommendation om stärkt samarbete mot sjukdomar som kan förebyggas genom vaccination (COM (2018) 244 final).

Sammanfattning

Vaccination är en av medicinens största framgångar. Vaccination förhindrar att miljoner människor i världen får mässling, neonatal stelkramp och kikhosta. I Europa förhindrar vaccination mot säsongsinfluensa att 2 miljoner människor får influensa varje år. Medan de nationella vaccinationsprogrammen planeras, organiseras och genomförs på olika sätt runt om i medlemsstaterna brottas alla länder med gemensamma utmaningar som avtagande täckningsgrad, brister i vaccinförsörjning och ökande tveksamhet till vaccinationer. Vaccinationsprogrammen har också blivit alltmer sårbara med anledning av de ökade kostnaderna för nya vacciner och otillräcklig vaccinproduktion samt bristande vaccinförsörjning i Europa.

Detta förslag till rådsrekommendationer är en uppmaning till gemensamma åtgärder för att öka vaccinationstäckningen och se till att alla i Europeiska unionen har tillgång till vaccination för att minska ojämlikheter och luckor i immuniseringstäckningen. Förslaget innehåller också samordnade insatser för att bemöta den oro som finns hos medborgare runt om i Europa kring vaccinationer.

Det finns flera faktorer som inverkar på ett minskat förtroende för vaccinationer. Bland annat brist på tillförlitlig information, bristande förtroende för dem som tillhandahåller information, lägre acceptans av eventuella risker, bristande förståelse för de individuella respektive de samhälleliga fördelarna med vaccination. Vaccinationsstrategier och vaccinationsprogram varierar mellan länder när det gäller urvalet av vaccin, vilken typ av vaccin som används, antalet administrerade doser och tidpunkter. Dessa variationer mellan länder har spätt på uppfattningen att det finns olika åsikter om vacciner, vilket i sin tur har bidragit till en ökad tveksamhet till vaccinationer.

I ett antal länder är det även brist på vaccin på grund av problem med både tillgång och efterfrågan. Näringslivet inom EU investerar inte tillräckligt i vacciner samtidigt är produktionskapaciteten begränsad på grund av långa ledtider. Dessutom möjliggör EU:s nuvarande finansieringsinstrument på hälsoområdet inte upphandling av

vacciner. Av den anledningen planerar nu kommissionen att arbeta tillsammans med experter från medlemsstaterna och i dialog med industrin för att kartlägga möjligheten till ett lager på EU-nivå.

Rådsrekommendationen innebär att stärka samarbetet och samordningen mellan EU-länder, näringslivet och andra relevanta berörda aktörer. Syftet är att hjälpa till att öka vaccinationstäckningen, främja möjligheten till anpassning av vaccinationsscheman i hela EU, främja acceptansen av vaccination, stödja vaccinationsforskning och utveckling och stärka tillgången på vaccin, upphandling av och förvaltning av lagren av vaccin, bland annat i nödsituationer.

Den viktigaste förväntade effekten av denna rekommendation är bättre samordning inom och mellan medlemsstaterna och förenklade övervaknings- och rapporteringskriterier för vaccination och sjukdomar som kan förebyggas genom vaccination.

I rekommendationen föreslås möjligheten av att inrätta ett europeiskt system för utbyte av vaccinationsinformation i syfte att utarbeta riktlinjer för att gemensamt vaccinationsschema inom EU, ett EU-vaccinationskort och en webbportal med tillförlitlig och aktuell information om fördelarna med vaccination och vaccinsäkerhet.

SKL är positiv till en rådsrekommendation som bidrar till att samarbetet förstärks mellan alla relevanta sektorer på EU-nivå, samtidigt som den tar hänsyn till respektive medlemsstats ansvar för att besluta om sin hälso- och sjukvårdspolitik samt organisera och ge hälso- och sjukvård.

SKL instämmer i att samordnade insatser krävs från alla medlemsstater och berörda aktörer för att öka vaccinationstäckningen, minska immunitetsluckorna och öka förtroendet för och tilliten till vaccination.

SKL ställer sig positiv till att ett EU-vaccinationskort utarbetas med en uppsättning grundläggande uppgifter i syfte att underlätta tolkningen av vaccinationsregistren, underlätta rörligheten för medborgare och sänka hindren för vaccination och samtidigt ge både medborgare och vårdgivare den information de behöver för att garantera att medborgarnas immuniseras mot sjukdomar som kan förebyggas genom vaccination.

SKL ställer sig också positivt till förslaget till skapandet av ett virtuellt datalager för behov och lager av vaccin som skulle kunna göra det möjligt för medlemsstaterna och kommissionen att identifiera tillgängliga lager av vaccin i händelse av utbrott eller allvarlig brist på vaccin och för ömsesidigt utbyte av överskott. Förslaget innehåller också förslag om att identifiera alternativ till fysisk lager av vaccin i händelse av allvarliga sjukdomsutbrott eller global vaccinbrist.

SKL vill betona att Sverige har en hög täckningsgrad och bra uppföljning på nationell nivå vad gäller nationella barnvaccinationsprogrammet, år 2017 var täckningsgraden ca 97 procent. Däremot kan uppföljning av vaccinationer på regional nivå förbättras. SKL har nyligen genomfört en kartläggning och tagit fram ett förslag till hur landsting, regioner och kommuner kan utveckla befintliga system i syfte att bidra till gemensam vaccinationsinformation för vården, medborgare och myndigheter.

SKL:s bedömning är att föreslagna insatser av information och utbildning till medborgare, hälso- och sjukvårdspersonal och i medicinska läroplaner är av stor betydelse för alla medlemsländer och ligger i linje med de insatser som pågår i Sverige. På Vårdguiden 1177 finns informationen kring vaccinationer. Folkhälsomyndigheten har bland annat lanserat delwebben www.vaccinfunkar.se.

Sveriges Kommuner och Landsting

Lena Micko
Ordförande